

УДК 821.111-31.09Д.Г.Лоуренс:17.026-1/2

ГЕНДЕРНІ КОНФІГУРАЦІЇ В РОМАННІЙ ТВОРЧОСТІ Д. Г. ЛОУРЕНСА

Ольга Бандровська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська 1, Львів, 79000, Україна;
e-mail : olga.bandrovaska@gmail.com*

Досліджено, як філософські погляди Д. Г. Лоуренса на природу і характер людських взаємовідносин впливають на оформлення гендерних ролей і конфігурацій у його романах. Показано, що збереження цілісності людської особистості, нероз'ємність тіла і духа є основним принципом взаємин між чоловіком і жінкою.

Ключові слова: Лоуренс, “Закохані жінки”, чоловік, жінка, гендер.

Сьогодні доволі ризиковано звертатись до творчості Девіда Герберта Лоуренса з метою знайти недосліджений або мало досліджений аспект його творчості, адже упродовж більш ніж 80-ти років художній спадок видатного англійського митця розглянутий літературознавцями більше ніж докладно і наполегливо. Гостра дискусія про місце письменника в літературі триває з 30-х років ХХ ст., коли його сучасники і друзі почали творити контрверсійний образ людини і поета, прозаїка, психоаналітика, мислителя Лоуренса, який і досі впливає на літературно-критичну думку про нього. Серед найпомітніших перших розвідок – життєва і творча біографія Лоуренса “Син жінки” (1931), написана Джоном Мідлтоном Марі, британським письменником, літературним критиком, редактором впливових літературних журналів (*Rhythm, Athenaeum, Adelphi*), який близько знав письменника. Метою Дж. М. Марі було створення духовної біографії Лоуренса: “Це історія одного з найбільших відомих світу коханців: героя любові, людини, чия здатність любити була настільки велика, що він боявся її. <...> в ньому жило поглинаюче полум'я, коли він був ще хлопчиком: любов, яка спалила його душу, загрожувала його життю. Це не була любов тільки до його матері, це була любов до всіх чоловіків і всіх жінок, і до всього створеного: поглинаюче полум'я універсальної любові. <...> Повільно й неминуче любов перетворилася на ненависть. Насамперед, ненависть до того себе, хто боявся своєї любові і намагався вбити її; далі до жінки, в якій він шукав порятунку від поглинаючого вогню і не міг знайти жаданого забуття; ненависть, нарешті, до світу людей, який змусив його страждати так сильно, як навряд чи хтось страждав до нього” [10, с. 13–14].

За рік після публікації книги Дж. М. Марі 1932 року світ побачила інша книга – біографія Д. Г. Лоуренса “Неприборкане паломництво: розповідь про Д. Г. Лоуренса” Катерини Карсвел. Біограф і близька подруга письменника, яку з письменником поєднувала, за словами її чоловіка, найвищої міри довіра, спробувала спростувати спогади

свого попередника, стверджуючи, що Марі щодо Лоуренса був нещирим і не допоміг йому “в період, коли Лоуренс найбільше потребував підтримки англійських літераторів” [4, с. 109]. Особливо гострою була реакція К. Карсвел на рецензію Марі, присвячену роману “Закохані жінки”. Марі побачив у творі “занепад Лоуренса”: “Ми захищаємо свідомість і цивілізацію, для яких література, ми знаємо, є найкращою квіткою. Пан Лоуренс повстає проти обох. <...> він нищить те, що ми цінуємо; те, що є тріумфом для нього, це катастрофа для нас” [5, с. 126]. Л. Карсвел захищала Лоуренса аргументовано та емоційно. Як можна говорити про “кінець Лоуренса”, про “загальний занепад його творчої сили” тоді, коли митець працював над наступною книгою, яку сам Марі пізніше назве найпрекраснішою і найкращою; “ми всі робимо помилки, особливо коли йдеться про Лоуренса”, – слушно зауважує письменниця [4, с. 141].

У контексті ранніх монографічних публікацій важливо згадати коротке есе В. Вулф “Нотатки про Д. Г. Лоуренса”, завершене за рік після смерті письменника. Письменниця визнає своє помилкове ставлення до творчості Лоуренса, яке сформувалося на основі його ранньої прози і поезій. У романі “Сини і коханці” вона побачила руку майстра, сильний і проникливий талант, які виявилися в динамічності образів та пейзажів, безперервному процесі зчеплення і розпаду почуттів. Глибинною метою письменника, магнітом, “що стягує різні частини, з яких складається прекрасний, повний життєвих сил Ноттингемський космос”, слугує, вважає вона, “палаюче людське тіло”. Письменниця відзначила сцену, коли Пол і Міріам гойдаються на канаті: “Їхні тіла осягнуті жаром, світлом, смыслом, чим і замінюється тут звичайне для інших книг зображення почуттів. Ця сцена Лоуренса висловлює вищу ідею – не діалоги, не події, не смерть, не любов, а саме це: тіло молодого чоловіка, що хитається в столі на канаті” [1]. Темі радості фізичного буття ще не надано самодостатнього значення, тому цей роман, на її думку, не досягає рівня стабільності, однак дає відчуття нових перспектив.

Показово, що В. Вулф, яку, як і Лоуренса, можна назвати реформатором з погляду оновлення естетичної проблематики, передбачила сучасні перспективи критичної інтерпретації його творів: це проблема тілесності, інтермедійні техніки живопису в літературі, динамічна відкритість і нелінійність романного нарративу.

Перші критичні публікації, так само як і подальший аналіз творчості Лоуренса провідними зарубіжними і вітчизняними дослідниками (Р. Олдінгтон, Г. Хаф, Ф. Лівіс, Р. Дрепер, Н. Жлуктенко), підтверджують необхідність вивчати романний світ письменника одночасно з його виразно індивідуальною філософською-естетичною системою поглядів на людину, сучасну цивілізацію і стан моралі, на літературу і психологію. Художні твори та філософська есеїстика Лоуренса мають єдиний творчий задум – дослідити психіку людини і духовні феномени сучасності, конфлікт природних інстинктів і культурних обмежень, внутрішній розлад людської особистості на рівні загальнолюдського, переосмислення категорії розуму як онтологічного центру; спробувати віднайти нові психологічні та етичні перспективи гармонізації життя людини в новому індустріалізованому та технологізованому світі.

Свої естетичні погляди письменник формує, вивчаючи психологію і антропологію. Відомо, що одним із головних опонентів Лоуренса був Зігмунд Фройд. “У психоаналізі, – пише митець у праці “Психоаналіз і без свідоме”, – мова йде про скасування

моралі як такої, оскільки психоаналітики прописують людству повну відмову від інституту моралі, і як тільки ми проковтнемо цю наживку психоаналізу, ми опинимося на гачку аморальності” [8, с. 12]. Коментуючи фрейдову теорію безсвідомого, в якій репресований сексуальний потяг постійно впливає на практично кожний аспект життя, письменник вважає, що Фрейд рушив у ризиковану подорож на окраїну людської свідомості, “всевідаючий спостерігач, він несподівано зробив крок зі світу свідомого у світ безсвідомого, і звідси – просто в нікуди” – туди, де не можна побачити “нічого іншого, крім величезного, слизького змія на ім’я секс, купи екскрементів і міриад мерзенних, маленьких страхів, що кишать між сексом і екскрементами” [8, с. 16].

Саме цьому фізіологізму австрійського вченого протиставляє митець свою програму відродження втраченої гармонії тіла і духа, наголошуючи природні начала людини і спонтанність творення індивідуальної природи. Насправді, переконаний Лоуренс, “ми лише тоді дійсно будемо мати справу з безсвідомим, коли зрозуміємо, що в кожному індивідуальному організмі міститься його індивідуальна природа, а його індивідуальна свідомість твориться спонтанно в момент зачаття. Під словом твориться ми маємо на увазі спонтанне зародження у Всесвіті, зародження як би з нічого” [8, с. 108]. Отже, властива індивіду єдність свідомості і буття, є результатом чистої спонтанності, незбагненої розумом.

Досліджуючи основні антропологічні константи – свідомість, інтелект, творчі потенції, віру – Лоуренс виводить фундаментальні для його системи мислення поняття “життя” і “кохання”. “Життя виступає загальною силою, тоді як несвідоме, по суті, є винятковим і неповторним у кожному окремому організмі: це активна душа, що еволюціонує і веде до свого втілення і самовияву”, – пише він [8, с. 109]. Кохання письменник вважає “складним і багатограним процесом збереження індивідуальної цілісності, любові потрібно вчитись усе життя” [8, с. 118].

В останній критичній праці “Апокаліпсис” (збереглося декілька невідредагованих копій) письменник окреслює космологічну модель людської екзистенції, наголошуючи, що сучасна людина повинна відкритися життю і космосу: “Ми втратили космос ... Сонце, місяць, планети... Коли я чую, що сучасні люди скаржаться на самотність, то я знаю, що сталося. Вони втратили свій космос – він більше не є людським і особистим” [7, с. 78]. Цьому, на думку Лоуренса, сприяло християнство, оскільки християнське вчення про кохання завжди було “ухилянням”, запереченням тіла: “Християнство, в першу чергу, принесло нове почуття, а не нову ідею в світ: це почуття братерської або духовної любові на протигагу старому плотському коханню” [7, с. 170].

Філософсько-естетична концепція Лоуренса, яка знайшла втілення в його романній творчості, була сформована в складному культурному контексті, в полеміці з мислителями, чії ідеї накресливали перспективи, що домінуватимуть у західноєвропейській думці впродовж ХХ ст. Зрозуміло, що Лоуренс не створив системного філософського вчення. Він не ставив собі такої мети. Між тим, контраст його ідей про людську суб’єктивність щодо фрейдової теорії сексуальності утворює нові проблемні поля в сучасній психоаналітиці. Так само критика Лоуренса технічної цивілізації є суголосною ідеям західних філософів О. Шпенглера, К. Ясперса, М. Гайдеггера та інших, які продемонстрували масштабність зв’язку між кризовими процесами в культурі і проблемами

західноєвропейської науки і техніки. Відтак, погляди Лоуренса містили протоідеї цілої низки сучасних напрямів знання.

Творчість письменника засвідчує ще одне співпадіння, підтвержене корпусом присвяченої Лоуренсу аналітики, – це суголосність проблематиці феміністичних і гендерних студій. Інтенсивний розвиток фемінізму, а згодом і гендерних студій, упродовж XX століття був закономірною реакцією на тривалу, більш ніж двотисячолітню історію патріархальної моделі соціальних відносин, а також на наукове знання, яке виправдовувало й у різний спосіб обґрунтовувало підпорядкування жінок чоловікам. Починаючи з Аристотеля, глибокого знавця людської біології, стверджують представники фемінізму, аж до Ч. Дарвіна з його ідеєю про еволюцію, як еволюцію чоловіків, але не жінок, пріоритетною була ідея фізичної і ментальної неповноцінності жінки.

“Наша епоха до смішного недооцінює неперевершено складний і життєво важливий світ людських взаємин”, – вважає Лоуренс [3]. Уся його творчість – романна і критична – присвячена взаєминам між людьми.

Насамперед письменника цікавлять взаємостосунки чоловіка і жінки – в публічній і непублічній сферах, усі аспекти та компоненти гендерної системи – соціальні взаємодії та соціальна регуляція сексуальності, гендерні політичні, расові дискурси, особисте і внутрішнє життя, маскулінні та фемінні девіації.

Романи Лоуренса засвідчують ускладнення гендерних стереотипів, митець міняє уявлення про бінарні опозиції, які традиційно відповідають чоловіку і жінці: логічність – інтуїтивність, свідоме – чуттєве, влада – підпорядкування, активність – пасивність, радикалізм – консерватизм, сила – слабкість.

У ранньому романі Лоуренса “Сини і коханці” (1913) дружина вуглекопа Гертруда Моррел, тендітна, але з рішучою поставою та допитливим розумом, виконує традиційну для жінки роль – вона домашня господиня і мати. Модель сімейних відносин у романі відповідає традиційним уявленням XIX ст. (О. Конт, Г. Спенсер, І. Кант), в яких жінці відведено роль дружини і матері, яка хоч і є духовно вищою за чоловіка, все ж матеріально залежить від нього. Але письменник змінює ідейні навантаження: місіс Морел надзвичайно вольова жінка, вона відповідає за долю своїх дітей, і це примушує її діяти активно, адже потрібні неабиякі зусилля, аби допомогти дітям вирватись із шахтарського містечка і не повторити долю батьків. Роль її чоловіка зведена до заробляння грошей, він, за задумом автора, “Чужий” щодо дружини та дітей [2, с. 79]. Відтак письменник у межах вікторіанської романної моделі помітно змінює статус, риси характеру і норми домінування персонажів роману.

У романі “Закохані жінки” (1920), який увиразнює світоглядні і творчі пошуки письменника, центральні персонажі належать до покоління молодих людей нової епохи. На початку XX ст. відбуваються серйозні зміни гендерних ролей, з’являються нові форми активності чоловіків і жінок, переоцінюються їхні сімейні функції. Персонажна система твору ілюструє ці зміни на індивідуальному (гендерна ідентичність), на структурному (соціальне становище статей), на символічному (культурно-історичні уявлення про маскуліність та жіночість) рівнях гендеру.

Сестри Урсула і Гудрун Бренгвен – енергійні та незалежні жінки, кожна з яких обрала професію за уподобанням: Урсула працює учителькою в школі, Гудрун – ху-

дожниця, яка вчилася в лондонській школі мистецтва. У сцені, яка відкриває роман, письменник подає розмову своїх героїнь про інститут шлюбу. Їхнє ставлення подібне: “найбільшою спокусою” для Урсули є не виходити заміж, а Гудрун заявляє, що “при думці про дітей всі почуття кудись зникають” [9, с. 8–9]. Лоуренс організовує розмову сестер у дещо жартівливій манері, але підкреслює, що “в глибині душі вони відчули страх”. Це важливе зауваження можна пояснити як внутрішній конфлікт між традиційною для жінки роллю дружини та матері і бажанням, як пише Лоуренс про Урсулу, “вхопити сутність життя, осягнути її своїм розумом”, тобто зрозуміти сенс власного життя і реалізувати себе в ньому.

Важливо, що романіст одразу ускладнює і переорієнтовує опозицію “традиційні уявлення – особистісна свобода”. Бажання усвідомити розумом, знайти відповіді на онтологічні питання – такі устремління Урсули і Гудрун починають контрастувати з неусвідомленим передчуттям майбутніх змін, що не піддаються розумовому передбаченню. Урсулу скеровувало, пише Лоуренс, “дивне відчуття, якесь передчуття говорило їй, що щось повинно статися” [9, с. 10]. У наступній сцені роману сестри спостерігають за вінчанням у родині Крічів: коли Гудрун бачить брата нареченої і сина власника шахт Джералда Кріча, вона одразу відчуває “дивне всепоглинаюче відчуття”, “її тіло охопило гостре тремтіння, почуття прорвалися назовні, ніби їй відкрилось щось таке, що зі всіх людей на землі було зрозумілим лише їй” [9, с. 16]. Таке ж гостре переживання відчула і Урсула, коли побачила товариша Джеральда Руперта Біркіна. Як пише Лоуренс, “він інтригував, приваблював і в той же час дратував її, їй здавалось, що він теж відчував спорідненість душ, що виникла між ними, природне взаєморозуміння, що не потребує слів, яке народжується, коли двоє розмовляють однією мовою” [9, с. 22]. Отже, в перших сценах роману письменник окреслює один із центральних ідейних мотивів твору – дослідження суперечливої природи людини, її “Я”, в якому протидіють і ніколи не досягають рівноваги інтелект і нічим необумовлений потяг.

Не можна обійти увагою ще один наскрізний мотив “Закоханих жінок”, введений на початку твору (розділ 2), – це характер взаємовідносин Джералда Кріча і Руперта Біркіна. Дружба між молодими чоловіками, проводить думку письменник, була більшою, ніж традиційні уявлення про неї: “... між ними майже завжди виникав руйнівний зв’язок, дивна небезпечна близькість, яка поставала або у вигляді ненависті, або любові, або одночасно того та іншого. <...> торкаючись один одного, серця обох палали. <...> Вони прагнули продовжувати свої стосунки на рівні звичайної вільної та безтурботної дружби, вони не збирались поводитись неприродно і негідно чоловіків” [9, с. 37]. Лоуренс досліджує еротичний відтінок дружби між чоловіками й показує, як персонажі стримують це почуття, заганяють його в куточки свідомості, згідно соціальних стереотипів. Будучи майстром психологічного аналізу, він демонструє, як це репресоване бажання впливає на взаємини з жінкою: Руперт, роздумуючи про шлюб з Урсулою, побоюється, що він роз’єднає його з Джералдом, а Джералд, зі свого боку, розуміє, що його потяг до Гудрун є заміщенням потягу до Руперта. У такий спосіб поняття маскулітності здобуває у творі додатковий вимір, який Лоуренс враховує у конструюванні взаємостосунків чоловічого і жіночого.

Варто пам’ятати, що гендер не обмежується концепцією біології статі, гендерна ідентичність, насамперед, є поняттям соціокультурним [6]. Персонажі Лоуренса в

публічній сфері належать до різних соціальних груп, чоловіки походять із вищого суспільства: Джералд Кріч – спадкоємець шахт і підприємець, Руперт – шкільний інспектор графства. Сестри Бренгвен не належать до аристократичних кіл, хоча, за задумом автора, наближені до них на рівні чутливості та інтелектуального спілкування. Письменник розкриває соціальний аспект гендерної взаємодії, однак не вважає його важливим у міжособистісних зв'язках. Прикладом слугують у романі стосунки Руперта і аристократки Герміони Роддіс, доньки баронета та жінки нової формації, яку Лоуренс називає “найвидатнішою серед мешканок ‘серця Англії’”. Романіст подає ці взаємини як гендерну війну: вона тиснула на нього, намагалася оволодіти ним цілком, він же намагався звільнитися від неї. Руперта більше притягає незалежність і цілісність внутрішнього світу Урсули. Письменник наголошує в інтерпретації гендеру не соціальний, а культурно-символічний аспект – зв'язок чоловіка і жінки, опосередкований конфігурацією їхнього внутрішнього світу, тобто гармонійним співвідношенням чуттєвого і раціонального, духовного і тілесного, культурного і природного.

Такий акцент пояснюється декількома причинами. По-перше, особистим досвідом письменника: досить ґрунтовно досліджено, як походження Лоуренса та його шлюб з аристократкою Фрідою фон Ріхтгофен впливають на мотивно-тематичний план його романів. Важливо, що в “Закоханих жінках” Руперт Біркін є носієм лоуренсівських поглядів на сучасну цивілізацію, мистецтво і взаємостосунки чоловіка і жінки. По-друге, час написання роману співпадає з роботою над філософсько-критичними творами, зокрема, працями “Психоаналіз і підсвідоме” та “Фантазія безсвідомого”.

Теми, над якими роздумує письменник, стають центральними в дискусіях персонажів твору. “Без сумніву, – пише Лоуренс у “Фантазії без свідомого”, – стаття, а разом і з нею секс, має найважливіший сенс. Цей сенс полягає в тому, що життя людства визначається чоловічим і жіночим началом, і що обидва випромінюють свого роду магнетичний імпульс...” [3]. Однак, на думку, письменника акт повного злиття чоловіка і жінки в коханні, не може бути єдиною кульмінацією життя. Він перепитує: “В чому ж полягає інший, більш важливий імпульс?” І відповідає: “В непереможному прагненні людини до творення <...> з найціннішого матеріалу – власного “Я”, із своєї власної віри, вкладаючи у світ власні уявлення про красу...” [3]. В “Закоханих жінках” персонаж Лоуренса Руперт Біркін називає кохання, в застарілому розумінні, “кайданами”: “Він потребував чогось чистішого, відвертішого, холоднішого. Палка обмеженість інтимних відносин між чоловіком і жінкою примушувала його тремтіти. Те, як одружені люди закривають за собою двері і замикаються в своєму єдиному можливому союзі, нехай цей союз і заснований на коханні, не викликало в нього нічого, окрім огиди. ... В цілому, він відчував до сексу неприязнь, оскільки він надмірно обмежував людину. <...> Йому хотілося, аби секс став одним з пересічних бажань, аби його розглядали як функціональний процес, а не як реалізацію своїх можливостей” [9, с. 223].

Авторський інтертекст письменника дозволяє виділити в романі окремий інтелектуальний пласт, який одночасно впливає на розвиток центральних сюжетних ліній. Своє бачення ідеального союзу чоловіка і жінки Лоуренс втілює в сюжетній лінії Урсули Бренгвен і Руперта Біркіна: вони одружуються, звільняються з роботи і збираються жити подорожуючи, оскільки “людина повинна жити всюди – у неї не повинно бути

визначеного місця” [9, с. 401]. Таку екзистенційну незалежність від світу романіст доповнює прагненням внутрішньої свободи. Його персонаж переосмислює навіть свої уявлення про дружбу. “Чи потрібні мені справжні, кінцеві стосунки з Джералдом? Чи потрібні мені фінальні, майже надлюдські стосунки з ним – взаємовідносини двох крайніх сутностей?”, – ставить Руперт риторичне питання [9, с. 409–410].

Структурування долі персонажів-чоловіків у “Закоханих жінках” увиразнює ще одну своєрідність романного світу Лоуренса. Йдеться про роль тілесної складової в формуванні гендерних конфігурацій у його романах. Його ідеалом є цілісність і збереження унікальності кожної людини. “Розум, консервативна психіка і неосяжна душа – ось могутня трійця, яка керує кожною людиною. Є, між тим, і те, що лежить за межами цієї трійці. Це індивід у його чистій самотності, в цілісності його свідомості, в єдності його буття”, – пише романіст в есе “Фантазія безсвідомого” [3]. Секс як акт повного тілесного злиття чоловіка і жінки він називає подією колосального значення, однак його абсолютизація “в якості єдиного вищого мотиву буття неминуче призведе наш світ у стан відчаю і анархії”. Людське “Я” є нероз’ємним на плоть і дух: привілейованість духу і репресоване тіло – це ознаки сучасної цивілізації, які сформульовані в християнстві і ведуть до втрати людиною своєї індивідуальної цілісності. Відтак, хворе тіло у Лоуренса стає символом духовного занепаду сучасної цивілізації. Постійні хвороби Руперта Біркіна в романі символізують неможливість досягнути рівноваги в житті: “В тисячу разів краще пошукати щастя в смерті, ніж миритися з життям, жити яким не хотілось” [9, с. 223]. Союз з Урсулою допомагає Руперту віднайти цю рівновагу в коханні і відчути сили до життя.

З іншого боку, нездатність побудувати стосунки з Гудрун приводить Джералда до самогубства. Думається, така доля цього персонажа зумовлена поглядом Лоуренса на сучасну цивілізацію, якій служить Джералд.

У творчості Лоуренса поняття хвороби, фізичного і ментального розладу, інвалідності перебувають у складних взаємозв’язках і виступають серйозною, багатоаспектною соціокультурною проблемою. Англійський письменник неодноразово у своїй поезії і прозі звертався до теми хвороби та інвалідності, а в романі “Коханець леді Чаттерлей” інвалідність центрального персонажа Кліффорда Чаттерлея стає ключовим моментом у формуванні сюжету та проблематики твору. Однак не параліч та імпотенція, а відсутність духовного зв’язку стають остаточною причиною розлучення Кліффорда і Конні, оскільки “тіло є лише одним з виявів духу”, як вважає героїня роману “Закохані жінки” [9, с. 215–216]. За задумом Лоуренса, сексуальна ідентичність інваліда є додатковим, але не вирішальним способом конструювання гендерної ідентичності людини.

Досліджуючи тілесність і духовність людини, проблеми статі і сексуальності письменник переконує, що гармонія між чоловіком і жінкою в коханні і шлюбі можлива лише на основі збереження власної цілісності і прийнятті цілісності коханої людини. Цей принцип є наскрізним у розумінні Лоуренса для довільної гендерної конфігурації і покликаний зняти будь-який гендерний конфлікт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Вулф В.* Заметки о Д.-Г. Лоуренсе [Электронный ресурс] / В. Вулф. – Режим доступа : http://modernlib.ru/books/vulf_virdzhiniya/zametki_o_dglourense/read_1/
2. *Лоуренс, Дэвид Герберт.* Сыновья и любовники / Дэвид Герберт Лоуренс. – М. : ЭКСМО, 2003. – 512 с.
3. *Лоуренс Дэвид.* Фантазия на тему о бессознательном [Электронный ресурс] // Дэвид Лоуренс. Психологический и бессознательный. Порнография и непристойность. – Режим доступа : <http://profilib.com/chtenie/142819/devid-lourens-psikhoanaliz-i-bessoznatelnoe-pornografiya-i-nepriстойnost-4.php>
4. *Carswell, Catherine.* The Savage Pilgrimage : A Narrative of D. H. Lawrence / Catherine Carswell. – Cambridge University Press, 1981. – 344 p. (2 edition).
5. *Griffin, Ernest G.* John Middleton Murry // Ernest G. Griffin. – New York : Twayne Publishes, 1969. – 187 p.
6. *Hirdman, Yvonne.* Key Concepts in Feminist Theory – Analysing Gender and Welfare [Электронный ресурс] / Yvonne Hirdman. – FREIA Paper. – N 34. – Kopicentralen, Aalborg University, 1996. – Режим доступа : <http://vbn.aau.dk/files/14136341/34.pdf>
7. *Lawrence D. H.* Apocalypse / D. H. Lawrence. {Ed./Intro Mara Kalnins}. – Penguin Classics, 1995. – 240 p.
8. *Lawrence D. H.* Psychoanalysis and Unconscious [Электронный ресурс] / D. H. Lawrence. – London : Martin Secker (Ltd.), 1923. – 138 p. – Режим доступа : <http://archive.org/stream/psychoanalysisan032594mbp#page/n135/mode/2up>
9. *Lawrence D. H.* Women in Love / D. H. Lawrence. – Penguin books, 1969. – 544 p.
10. *Murry, John Middleton.* Son of Woman : The Story of D. H. Lawrence / John Middleton. – Kesinger Publishing, 2008. – 396 p.

Статья надійшла до редколегії 17.10.2013

Прийнята до друку 10.01.2014

ГЕНДЕРНЫЕ КОНФИГУРАЦИИ В РОМАННОМ ТВОРЧЕСТВЕ Д. Г. ЛОУРЕНСА

Ольга Бандровская

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000;
e-mail : olga.bandrovska@gmail.com*

Исследовано, как философские взгляды Д. Г. Лоуренса на природу и характер человеческих взаимоотношений влияют на оформление гендерных ролей и конфигураций в его романах. Показано, что сохранение целостности человеческой личности, нерасторжимость тела и духа являются основополагающим принципом взаимоотношений между мужчиной и женщиной.

Ключевые слова: Лоуренс, “Влюбленные женщины”, мужчина, женщина, гендер.

**GENDER CONFIGURATIONS
IN THE NOVELS BY D.H. LAWRENCE**

Olha Bandrovska

*Ivan Franko National University of L'viv,
1 Universytets'ka St, L'viv, 79000;
e-mail : olga.bandrovska@gmail.com*

The article examines how D.H. Lawrence's philosophical views on the nature and character of human relationships influence gender roles and configurations in his novels. It is shown that the preservation of the integrality of the human being, the indissolubility of body and spirit is a fundamental principle of the relationship between a man and a woman.

Keywords: Lawrence, "Women in Love", a man, a woman, gender.